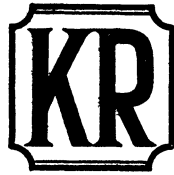

KAMMARRÄTTEN

RÄTTSFALL

Jordbruk, utarrenderat till barn.

En f. d. lantbrukare, här kallad X., ägde en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av cirka 500.000 kr.

Fr. o. m. den 1 april 1955 hade X. enligt ett samma dag ingånget arrendekontrakt upplåtit fastigheten å arrende åt en "lantbruksförening", egentligen lantbruksbolag (enkelt bolag), bestående av 6 personer, av vilka 4 voro barn till X. I "föreningen" ingingo dessa med var sin femtedel, medan övriga 2, vilka utgjordes av med X. befryndade personer, med var sin tiondel. Då emellertid 2 av barnen voro omyndiga, gick X. "själv med i arrendet för att föra deras talan och svara för dem".

X. hade i sin år 1958 avlämnade självdeklaration såsom intäkt av fastigheten upptagit bl. a. ett belopp å 25.000 kr, motsvarande av "föreningen" till honom erlagt arrende.

För "föreningsmedlemmarna" avgavs en gemensam jordbruksbilaga.

Enligt arrendekontraktet utgjordes årsarrendet av nyssnämnda belopp, dock att "detta kan göras något rörligt beroende på goda och dåliga år".

Vederbörande TN taxerade icke "föreningsmedlemmarna" utan påförde i stället X. hela inkomsten av jordbruksfastigheten. Detta motiverades av TN med att X. i själva verket fortfarande handhade jordbruket och att utarrenderingen en-

dast vore en formsak i syfte att fördela inkomsten på flera familjemedlemmar.

I besvär hos vederbörande PN yrkade X., att han måtte taxeras i enlighet med den av honom avgivna deklARATIONEN samt uppgav till stöd härför bl. a. följande. På grund av hög ålder och sjukdom hade X. velat överlåta arbetet med och ansvaret för jordbruket och därför utarrenderat detsamma på sätt som skett. Då hans hustru och barn önskat bevara gården i släktens ägo hade försäljning till utomstående icke kommit i fråga.

I avgiven förklaring med anledning av besvären avstyrkte vederbörande To bifall till desamma.

Vederbörande TI yttrade i sin förklaring i huvudsak följande. Beträffande X:s resonemang därom, att han velat draga sig tillbaka men icke släppa gården ur släktens händer, hade det väl varit naturligast att han sålt eller genom gåva överlåtit fastigheten på barnen. — Arrendeavtalet innebure enligt TI:s uppfattning, att X utan att frånhända sig fastigheten och utan att definitivt avstå från den verkliga beslutanderätten över jordbrukets skötsel likväl på barn och släktingar delvis överlåtit avkastningen. Förfarandet vore därför närmast att betrakta som en form av periodiskt understöd. — Då det gällde barnen hade den med dylikt understöd jämställda inkomsten utgått till deras undervisning och uppfostran och borde där-

för icke vara avdragsgill för X. TN:s beslut att på fadern överföra barnens inkomster av jordbruksfastigheten borde därför stå fast. Vad anginge de båda andra släktingarna syntes däremot skäl saknas att påföra X deras inkomster av jordbruket. TI tillstyrkte därför, att TN:s beslut härutinnan undanröjdes.

Genom beslut den 30 juni 1959 fann PN X icke böra beskattas för arrendatorernas inkomst av jordbruksfastigheten; hans inkomst därav beräknades av PN till 17.429 kr samt arrendatorernas till gemensamt 27.649 kr. Av sistnämnda belopp upptog PN till beskattning hos vart och ett av X:s 4 barn 5.530 kr.

Hos KR framställde härefter TI med avseende å X:s *inkomst* taxering yrkande om att beskattning hos denne måtte ske för ovanberörda belopp, sammanlagt 22.120 kr, som tagits till beskattning hos X:s barn såsom inkomst från jordbruksfastigheten.

Genom utslag den 9 mars 1960 resolve- rade KR bl a följande. Såvitt handlingarna utmärkte hade arrendeavtalet icke underskrivits av särskild förordnad god man för de omyndiga barnen. Ej heller framginge att överförmyndaren lämnat sitt medgivande till avtalet såvitt anginge de omyndiga. Det syntes därför ovisst, huruvida avtalet häriutinnan vore giltigt. — Oavsett hur därmed förhölle sig gäve omständigheterna anledning antaga, att X genom avtalet berett samtliga barn fördelaktigare villkor än han skulle hava betingat sig av oskylda personer. På grund av att arrendesumman enligt avtalet syntes kunna jämkas utan att grunderna för sådan jämkning angivits, kunde arrendatorerna icke anses förpliktade att utgiva visst arrende under arrendetiden, utan syntes det ekonomiska resultatet för ar-

rendatorerna kunna regleras så, att det varje år bleve tillfredsställande. Att avsikten med avtalet varit att tillgodose barnen på X:s bekostnad bestyrktes även av vad X anført i målet. Han hade sålunda uppgivit, att anledningen till att han medtagit de 2 omyndiga barnen såsom arrendatorer varit, att han ej velat göra någon åtskillnad mellan barnen och att, om ej alla barnen ingått som arrendatorer utan endast de myndiga, dessa skulle hava gynnats på de omyndigas bekostnad. Då barnen icke syntes hava tagit några risker genom avtalets ingående och icke insatt eget arbete i jordbruket i nämnvärd omfattning, syntes den inkomst de redovisat av arrendet, i den mån den överstege skälig avkastning av deras i jordbruket insatta kapital, rätteligen tillkomma X. Genom att avstå från inkomst till förmån för barnen finge han anses hava utgivit periodiskt understöd till barnen, för vilket han, då understödet utgått för barnens utbildning och uppfostran, icke vore berättigad till avdrag. I brist av närmare utredning finge det antagas att varje barn i jordbruksdriften insatt ett kapital av 11.600 kr. Skälig avkastning å detta kapital finge beräknas till 696 kr eller för barnen tillhopa 2.784 kr. På grund av vad sålunda anförts funne KR — såvitt här vore fråga — skäligt på det sätt ändra PN:s beslut, att X:e taxeringar bestämdes, för si till 31.570 kr, taxerad inkomst, med beskattningsbar inkomst av 27.800 kr samt för kis till 31.700 kr, taxerad inkomst, med beskattningsbar inkomst av 29.800 kr.

Barnens-dagsföreningars inkomst av fester.

I syfte att anskaffa medel för främjande av barns och ungdoms vård och fostran plögade en Barnens Dagsförening

årligen anordna en fest, till vilken allmänheten ägde tillträde. Vid en dylik fest förekom tivoli, dans, servering, basarförsäljning, tombola, scenuppträdande m. m.

På anmaning av 1958 års vederbörande TN inkom föreningen med självdeklaration. Emellertid uppgav sig föreningen icke vara deklarationsskyldig, ej heller skattskyldig för 1957 års inkomster.

Enligt vad TN inhämtat utgjorde bruttot av festen sistnämnda år 21.755 kr — däri inberäknat entréavgifter å 12.673 kr — och omkostnaderna 8.211 kr. Då nettot sålunda vore 13.543 kr, beslöt TN beskatta föreningen för inkomst av rörelse i enlighet härmed.

Över nyssnämnda beslut besvärade sig föreningen härefter hos vederbörande PN. Enär föreningen icke tillgodosåg sina medlemmars ekonomiska intressen och då de årliga festerna anordnades efter beslut för varje tillfälle, syntes festerna sålunda icke utgöra rörelse i KL:s mening. På grund härav yrkade föreningen undanröjande av taxeringarna.

I avgiven förklaring avstyrkte vederbörande TI bifall till besvären och anförde därvid bl. a. följande. Klagandeföreningen vore att hänföra till sådan förening som enligt 53 § 1 mom. e) KL och 7 § första stycket f) SI vore skattskyldig för inkomst av rörelse. Av föreliggande avgöranden i skattedomstolarna framginge, att även enstaka och i vart fall sporadiskt återkommande, av ideella föreningar anordnade basarer, fester och andra nöjeställningar hade hänförts till inkomst av rörelse och icke till tillfällig förvärvsverksamhet. Den omständigheten att, som i föreliggande fall, många personer besökte föreningens fester enbart för att gynna dess verksamhet, kunde icke fränkänna inkomstens karaktär av inkomst av rörelse i skattelagarnas mening.

Vid sammanträde den 11 maj 1959 beslöt PN undanröja föreningens taxeringar. De av föreningen efter beslut från fall till fall anordnade festligheterna vore nämligen enligt PN:s uppfattning icke av den varaktighet, att verksamheten kunde betraktas såsom yrkesmässig utan såsom hänförlig till tillfällig förvärvsverksamhet, för vilken föreningen ej vore skattskyldig.

I besvär hos KR yrkade TI, att TN:s beskattningsåtgärder måtte fastställas.

Enligt utslag den 24 febr. 1960 fann KR, enär föreningens inkomst av ifrågavarande fest, 13.543 kr, med avseende å omständigheterna i målet får anses hänförlig till inkomst av rörelse samt föreningen jämlikt förenämnda författningsrum är skattskyldig för sådan inkomst, skäligen att, med ändring av PN:s beslut, fastställa TN:s beskattningsåtgärder.

Av de i KR:s beslut deltagande ledamöterna var en skiljaktig och förklarade sig ej finna skäl bifalla TI:s besvär samt anförde till stöd härför följande: "Av handlingarna framgår att i festanordningarna ingått, tivoli, dans, servering, basarförsäljning, tombola, scenuppträdanden m. m. Såsom intäkter av festen hava redovisats sammanlagt 21.755 kronor 33 öre — därav 12.673 kronor entréavgifter — såsom kostnader sammanlagt 8.211 kronor 37 öre och såsom behållning 13.545 kronor 96 öre. Av redovisningen får anses framgå, att behållningen uppgått till belopp, som vid jämförelse med kostnaderna väsentligt överskridit vad som vid närmast motsvarande företag inom nöjesbranschen varit att påräkna under normala förhållanden. Avvikelsen härutinnan får antagas huvudsakligen bero därav, att såväl kostnadssidan som intäktssidan påverkas av prissättning, vil-

ken icke varit enbart marknadsmässigt motiverad, utan jämväl betingats av hänsyn till föreningens välgörande ändamål. Eruru den vid festen förekommande verksamheten bedrivits i former och under omständigheter, som äro för yrkesmässig förvärvsverksamhet karakteristiska, utvisar föreningens anordnande av festen sålunda drag, vilka äro för sådan verksamhet främmande. Enär utredningen i målet icke ger stöd för annat antagande än att den av föreningen under beskattningsåret i Barnens Dags namn arrangerade festen anordnats väsentligen i syfte att bereda de i festen deltagande tillfälle att bidra till täckande av föreningens kostnader för dess verksamhet för barn och ungdom och då de i festen deltagande får antagas hava haft kännedom om detta syfte, kan den av föreningen vid festen bedrivna verksamheten icke anses såsom yrkesmässig och förty ej heller hänföras till rörelse enligt 27 § KL.”

RR har numera med ändring av KR:s utslag fastställt PN:s beslut.

Vitesföreläggande vid deklarationsförsummelse.

Vederbörande TN hade den 15 mars 1958 anmanat en person — nedan benämnd Y — att vid vite av 100 kr inom åtta dagar efter emottagandet av erhållen anmaning till ordföranden i TN avgiva allmän självdeklaration till ledning för 1958 års taxering.

Ifrågavarande anmaning delgavs Y den 18 i samma månad.

To anmälde härefter med stöd av 32 § 1 mom. 1956 års TF hos vederbörande TI, att Y trots anmaningen icke inkommit med deklaration.

Med anledning härav gjorde TI fram-

ställning hos länsstyrelsen om att vitet måtte utdömas, av vilken framställning Y erhöll del den 10 maj 1958.

Efter inhämtande att Y den 14 samma månad avlämnat deklaration förordnade länsstyrelsen genom resolution den 12 november 1958 att det sålunda förelagda vitet icke skulle utdömas.

Över denna resolution besvarade sig härefter TI hos KR under fullföljande av sin talan, därvid denne anförde bl. a. följande. Y hade såväl år 1956 som år 1957 på grund av underlåtenhet att hörsamma anmaning att avlämna deklaration måst skönstaxeras. På grund härav och då deklarationen 1958 avgivits först *efter* det att TI:s framställning om vitets utdömande delgivits Y, vore det av synnerlig vikt att vitesföreläggandet ej bleve verkningslöst.

Med anledning av de utav TI anförda besvären framhöll Y bl. a. följande. Försummelsen att i behörig tid avgiva deklarationen hade berott på svårighet att anskaffa person, som vore kompetent att uppgöra deklaration. Y hade vidtalat en person att deklarerera, som även lovat sitt biträde därtill och hade tid för deklarationens verkställande bestämts. Vid två olika tillfällen hade Y besökt dennes bostad vid avtalade tider utan att han varit anträffbar. På grund härav hade saken av Y glömts bort.

I utlåtande över besvären förklarade sig länsstyrelsen med hänsyn till vad i målet anförts icke vilja ”motsätta sig bifall till besvären”.

Genom utslag den 5 mars 1960 erinrade KR därom, att Y ostridigt den 14 maj 1958 avlämnat självdeklaration, samt anförde vidare, att enär Y sålunda innan länsstyrelsens resolution meddelades fullgjort den med vitesföreläggandet avsedda

deklarationsskyldigheten, funne KR icke skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution.

Ett spörsmål om övertidersättning.

En kronokamrerare, som under år 1959 varit ordförande i en taxeringsnämnd, hade vid arbetet inom nämnden biträtts av taxeringsassistent A.

A inkom till vederbörande länsstyrelse med en av kronokamreraren attesterad räkning å 1.200 kr med anledning av övertidsarbete, utfört åt TN under tiden den 1—den 15 juli 1959.

Enligt ett den 3 september samma år inom länsstyrelsen upprättat granskningsmemorial yttrade vederbörande tjänsteman, att han icke ansåge sig kunna tillstyrka utbetalning av nämnda belopp med hänsyn därtill att ifrågavarande övertidsarbete icke beordrats av landskamreraren och enär, även om ur anslagssynpunkt medel skulle ha funnits till förfogande för gäldande av dylik övertidsräkning, taxeringsassistents arbete likväl syntes vara av allt för självständig art för att övertidersättning skulle kunna utgå.

Genom samma dag meddelad resolution förklarade sig länsstyrelsen av ovan anförda skäl förhindrad godkänna utbetalning av den begärda ersättningen.

I besvär hos KR hemställde A, att överklagade resolution måtte undanröjas. Till stöd härför yttrade A bl. a. följande. Det av A utförda arbetet hade beordrats av såväl respektive To som den lokala skattemyndigheten. Enligt 21 § länsstyrelseinstruktionen skulle taxeringsassistent vara placerad hos lokal skattemyndighet. Taxeringsassistents arbetsuppgifter reglerades i 10 § TF. Av nämnda författningsrum samt av 16 § samma förordning fram-

ginge, att taxeringsassistent vore underställd såväl To som den lokala skattemyndigheten, varför dessa torde vara behöriga att beordra övertidsarbete. Enär taxeringsassistent sålunda icke utövade självständigt befäl och som därjämte behovet och varaktigheten av det utav A utförda arbetet kontrollerats, föreläge enligt A:s uppfattning rätt till erhållande av övertidersättning.

Länsstyrelsen hemställde i avgiven förklaring om ogillande av besvären under åberopande av innehållet i granskningsmemorialet.

I infordrat yttrande anförde vederbörande TI i huvudsak följande. Under i målet ifrågakomna tid hade A icke av länsstyrelsen eller av TI disponerats för annat arbete än sådant, som enligt taxeringsförfattningarna ankomme å taxeringsassistent. A hade i följd härav enligt 10 § TF bl. a. haft att vara föredragande i TN, i den mån icke To funnit sig böra utföra föredragningen, att upprätta förslag till de taxeringar, som skolat beslutas av TN samt att i övrigt lämna To det biträde, som av honom påkallats. Lokala skattemyndigheten (kronokamreraren) hade enligt 16 § TF haft att vaka över att A fullgjort sina åligganden. A:s arbete åt TN och To måste anses hänförligt till taxeringsarbetet i första instans. Beslutanderätt i sista hand rörande detta arbete tillkomme länsstyrelse, d. v. s. landshövdingen på föredragning av TI, därvid jml. 33 § länsstyrelseinstruktionen landskamreraren ej ägde deltaga i handläggningen. Verkställighetsåtgärd av sådant slag som medgivande eller godkännande av övertid ankomme på TI. — Nyss anförda stadganden i TF finge anses utgöra tillräckligt stöd för kronokamrerarens attest. Övertidsarbetet

hade så mycket mindre skett i strid med någon av länsstyrelsen eller TI enligt 59 § 1 st. TF lämnad föreskrift som TI redan i juni för samtliga To och taxeringsassistenter framhållit, att taxeringsarbetet måste avslutas å sådan tid, att föreskrivna underrättelser från självdeklARATIONER i tid nådde vederbörande skattskyldiga. Eftersom kronokamreraren varit personalchef hade hans attest erfordrats för fastställande, att kompensationsledighet ej kunnat ordnas. — Frågan om taxeringsassistents arbete vore av den självständiga natur, att övertidsersättning ej kunde komma ifråga, torde vara löst genom hänvisning till 10, 16 och 59 §§ i TF. Härav framginge att taxeringsassistent hade tre förmän, To, lokal skattemyndighet och TI, vilka kunde bestämma om hans arbete.

Genom utslag den 20 maj 1960 yttrade KR följande. Enligt 32 § A. 1 mom, första stycket SAAR skall såsom förutsättning för tjänstemans rätt till gottgörelse för övertidstjänstgöring, där ej särskilda skäl till annat föranleda, gälla att tjänsten enligt vederbörande myndighets beprövande avser arbete av sådant slag, att behovet och varaktigheten av övertidstjänstgöring kunna kontrolleras. Beträffande ifrågavarande föreskrift har i propositionen 1948:225 uttalats att frågan, huruvida gottgörelse borde kunna utgå eller ej, rimligtvis icke kunde göras be-

roende av en bedömning vid varje särskild tidpunkt utan att från gottgörelse finge undantagas sådan tjänstgöring, vid vilken behovet och varaktigheten av övertidstjänstgöring i allmänhet icke kunde kontrolleras. Vid sådan bedömning, som här avsåges, borde beaktas huruvida de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna vore av sådan natur, att den för deras fullgörande erforderliga tiden på ett mera påtagligt sätt stode i relation till vederbörande tjänstemans förmåga och fortfärdighet. Därest detta vore förhållandet, syntes behovet och varaktigheten av övertidstjänstgöring knappast kunna på ett tillfredsställande sätt kontrolleras. De nu återgivna uttalandena äro intagna i punkt 2 anv. till 19 § tilläggsbestämmelserna till SAAR. — De arbetsuppgifter, som författningsenligt ankomma på taxeringsassistent, måste anses vara av sådan art, att behovet och varaktigheten av sådan tjänstemans övertidstjänstgöring i allmänhet icke kunna kontrolleras. Gottgörelse för övertidstjänstgöring kan därför i brist på närmare bestämmelser rörande tillämpning för taxeringsassistent av föreskrifterna angående sådan gottgörelse icke tillerkännas taxeringsassistent med mindre övertidstjänstgöringen i varje särskilt fall påkallats eller godkänts av vederbörande länsstyrelse. — På grund av det anförda finner Kammarrätten besvärerna icke kunna bifallas.